

Sygn. akt: I C 2080/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 listopada 2020 r.

Sąd Rejonowy w Grudziądzu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	sędzia Andrzej Antkiewicz
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Monika Kopczyńska

po rozpoznaniu w dniu 18 listopada 2020 r. w Grudziądzu na rozprawie

sprawy z powództwa M. K.

przeciwko B. J.

o wydanie rzeczy ruchomej i zapłatę

1. uchyla wyrok zaoczny z dnia 13 listopada 2019 roku w całości;
2. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 16.500 zł (szesnaście tysięcy pięćset złotych);
3. oddala powództwo w pozostałej części;
4. nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Grudziądzu od:
 - powódki z zasądzonych w punkcie 2. roszczenia kwotę 153,80 zł (sto pięćdziesiąt trzy złote 80/100),
 - pozwanego kwotę 846,20 zł (osiemset czterdzieści sześć złotych 20/100),

tytułem opłaty od pozwu, od uiszczenia której powódka była zwolniona;

5. przyznaje ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Grudziądzu na rzecz adwokata P. C. kwotę 600,00 zł (sześćset złotych 00/100) powiększoną o należną stawkę podatku od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za zastępowanie z urzędu powódki;
6. opłatą od sprzeciwu od wyroku zaocznego obciążyć pozwanego.

Sygn. akt I C 2080/19

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 18 listopada 2020 r.

M. K. wniosła o nakazanie B. J., aby wydał do jej rąk samochód marki O. (...) o nr rejestracyjnym (...). W uzasadnieniu pozwu wskazała, że pozwany jest jej wnukiem, w grudniu 2018 r. zabrał bez jej zgody z jej mieszkania kluczyk od samochodu oraz jego dokumenty, a następnie z parkingu zabrał auto powódki.

W piśmie z dnia 30 września 2019 r. powódka rozszerzyła żądanie pozwu, wnosząc dodatkowo o zasądzenie od pozwanego kwoty 16.500 zł, które pozwany uzyskał ze sprzedaży jej ogrodu położonego w Ś. nad W. (k. 66 akt).

Wyrokiem zaocznym z dnia 13 listopada 2019 r. Sąd uwzględnił powództwo w całości i nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 1.000 zł tytułem opłaty od pozwu, od uiszczenia której powódka była zwolniona (k. 119 akt).

W sprzeciwie od wyroku zaocznego, w którym zaskarżono wyrok zaoczny w całości, pozwany wniósł o uchylene wyroku zaocznego i oddalenie powództwa. Pozwany wskazał, że żądania pozwu są bezpodstawne. Zaznaczył, że powódka sprzedała mu samochód marki O. (...) o nr rejestracyjnym (...) za 2.000 zł, a następnie pozwany sprzedał go 24 lutego 2019 r. za 900 zł. Na dowód tych okoliczności przedłożył kopie umów sprzedaży. W zakresie żądania zapłaty pozwany przyznał, że na podstawie pełnomocnictwa sprzedał w imieniu powódki nieruchomości w Ś. stanowiącą działkę ogrodową za kwotę 16.500 zł, ale pieniądze ze sprzedaży w całości zostały przekazane powódce (k. 123-126 akt).

W odpowiedzi na sprzeciw pozwana zaprzeczyła, jakoby sprzedała auto wnukowi B. J. i zarzuciła, że umowa sprzedaży samochodu wnukowi z 31 grudnia 2018 r. (której kopię dołączono do akt) jest sfałszowana, choć podpis na tym dokumencie jest jej. Powódka wyraziła podejrzenie, że w dniu 31 grudnia 2018 r. jej córka, a matka pozwanego „podsunęła” jej do podpisu in blanco pustą kartkę, na którą potem naniesiono umowę sprzedaży samochodu pozwanemu. Powódka zaprzeczyła, aby otrzymała od pozwanego cenę sprzedaży jej ogrodu w Ś. (k. 298-303 akt).

Sąd ustalił, co następuje:

Powódka była właścicielem samochodu marki O. (...) o nr rejestracyjnym (...) rocznik 2002 (okoliczność niesporna – wyjaśnienia powódki - k. 118 akt).

W dniu 31 grudnia 2018 r. została sporządzona umowa sprzedaży tego auta pozwanemu B. J. za kwotę 2.000 zł.

W dniu 24 lutego 2019 r. B. J. sprzedał samochód marki O. (...) o nr rejestracyjnym (...) J. Z. za 900 zł.

Dowody: dwie umowy sprzedaży – k. 132-133 akt

Powódka była właścicielką niezabudowanej nieruchomości o powierzchni 3.593 m² położonej w Ś., dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...). Zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego nieruchomość ta miała funkcję rekreacji indywidualnej (okoliczność niesporna – strony 2-3 aktu notarialnego z 6 lutego 2014 r. – k. 67v-68 akt).

W dniu 4 września 2013 r. M. K. sporządziła w formie aktu notarialnego pełnomocnictwo dla wnuka B. J. do sprzedaży lub zamiany ww. nieruchomości.

Dowód: pełnomocnictwo – k. 71-72 akt

Umową z dnia 6 lutego 2014 r. na podstawie ww. pełnomocnictwa B. J., działając jako pełnomocnik powódki, sprzedał w jej imieniu prawo własności ww. nieruchomości Ł. J. za cenę 16.500 zł, która została zapłacona pełnomocnikowi sprzedającej przed podpisaniem aktu notarialnego. Powódka otrzymała wypis tego aktu notarialnego w dniu 20 września 2019 r.

Dowód: umowa sprzedaży z adnotacją o dacie wydania powódce wypisu aktu notarialnego – k. 67-68v akt

W dniu (...) maja 2015 r. zakończyła się sprawa sądowa o dział spadku po mężu powódki A. K. prowadzona pod sygn. akt I Ns 1657/14. W drodze ugody, w zamian za przejęcie przez M. K. składników majątkowych wchodzących w skład spadku po jej mężu, powódka zobowiązała się zapłacić na rzecz dwojga jego dzieci, a pasierbów powódki kwotę łącznie 50.000 zł, płatną w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu postępowania ze

względem na zawarcie ugody. W ugodzie zapisano, że uczestniczka M. K. przed rozprawą wydała pamiątki rodzinne w postaci fotografii zaś wnioskodawcy A. W. i J. K. nie zgłaszają żadnych pretensji w zakresie pozostałych ruchomości pozostawionych w mieszkaniu przy ulicy (...) w G..

Okoliczność znana z urzędu: ugoda z akt I Ns 1657/14 – k. 389-389v akt

O wyniku sprawy sądowej o dział spadku po A. K. w dniu (...) maja 2015 r. powódka poinformowała mailowo córkę E. B. – matkę pozwanego, wskazując, że „teraz pozostaje tylko zdobyć sumę 50.000 zł”. W mailu zapowiedziała, że porozmawia z wnukiem B. J., aby część przyznanych jej sprzętów po mężu wziął do altany, która znajdowała się na działce w Ś..

Dowód: wydruk maila z (...) maja 2015 r. – k. 338 akt

W dniu 22 czerwca 2015 r. M. K. sprzedała małżonkom M. i M. Z. spółdzielcze własnościowe prawo do garażu blaszanego oznaczonego numerem 322/000 położonego w G. przy ul. (...) za cenę 12.000 zł, która została zapłacona przed sporządzeniem aktu notarialnego sprzedaży.

Dowód: umowa sprzedaży z 22 czerwca 2015 r. – k. 370-373 akt

W dniu 9 września 2015 r. powódka zaciągnęła pożyczkę w (...) Bank (...) S.A. w kwocie 10.869,57 zł, którą miała spłacić w 60 miesięcznych ratach po 231 zł, za wyjątkiem pierwszej raty, której wysokość określono na 299,49 zł.

Dowód: umowa pożyczki z harmonogramem spłaty – k. 366-369 akt

W lipcu i grudniu 2015 r. zakończyły się sprawy sądowe z powództwa M. K. przeciwko pasierbom A. W. i J. K. o zachowki, na mocy których powódka miała otrzymać przeszło 10.000 zł tytułem zachowku po mężu.

Okoliczności znane z urzędu: protokoły i wyrok z akt o zachowki - k. 390-392v akt

W e-mailu do córki E. z dnia 6 maja 2016 r. powódka informowała córkę, że zawiezie pozwanemu i jego żonie „trzy ładne flance papryki czerwonej” oraz sadzonki dyni.

Dowód: wydruk maila z 6 maja 2016 r. – k. 340 akt

M. K. nie ujawniła dochodów ze sprzedaży ogrodu w Ś. oraz O. (...) w zeznaniach podatkowych za lata 2014, 2018 i 2019.

Dowody: wydruki deklaracji podatkowych – k. 379-381v akt

W dniu 19 września 2019 r. powódka odwołała pełnomocnictwo udzielone wnukowi B. J. w dniu 4 września 2013 r.

Dowód: odwołanie pełnomocnictwa – k. 69-70 akt

Sąd zważył, co następuje:

Sąd dał wiarę złożonym do akt dokumentom, gdyż oprócz umowy sprzedaży auta z 31 grudnia 2018 r. nie były one kwestionowane, a dokumenty urzędowe korzystały z domniemania zgodności z prawdą zawartych w nich danych.

Sąd pominął dowód wnioskowany przez pozwanego o przesłuchanie świadków zgłoszonych w sprzeciwie od wyroku zaocznego, przy uwzględnieniu korekty wniosku dowodowego pozwanego wyrażonej w piśmie z dnia 10 marca 2020 r. (k. 345 akt – zamiana świadka T. M. na świadka M. M. i zgłoszenie nowego świadka E. J.). Według wniosku pozwanego świadkowie ci oraz M. J. mieli zeznawać na okoliczność wzajemnych relacji między stronami, sprzedaży samochodu zgodnie z wolą powódki, przekazania jej ceny sprzedaży auta, spłaty z tych pieniędzy pasierbów – należności przyznanych im w ramach działu spadku po ojcu, relacji przeszłych i obecnych z rodziną (k. 345 akt). Okoliczności podane w tezie dowodowej przez pozwanego nie były istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, albowiem

bezsporne było to, że pozwany na dzień wyrokowania nie posiadał już O. (...) o nr rejestracyjnym (...), a był to warunek uwzględnienia powództwa o wydanie auta. Pozwany nie wnosił również o przesłuchanie świadków na okoliczność przekazania powódce pieniędzy uzyskanych ze sprzedaży ogrodu w Ś.. Jego wnioski dowodowe zmierzały więc jedynie do przedłużenia postępowania, do czego Sąd nie mógł dopuścić, zważywszy również na wiek powódki. Zauważyć też należy, że świadkowie M. M. i M. J. poinformowali Sąd o przeszkodach w dotarciu do Sądu (k. 355 i 362 akt), natomiast świadek E. J. mieszka w Australii, dlatego nie było możliwe przesłuchanie tych świadków w 2020 r. i znaczne przedłużenie postępowania ze względu na konieczność ich przesłuchania było bardzo realne.

Sąd pominął również na mocy art. 235² § 1 pkt (...) k.p.c. dowód z akt sprawy dotyczącej spadku po A. K. (k. 374 akt), albowiem okoliczności dotyczące tej sprawy nie było sporne między stronami.

W sprawie w ocenie Sądu istotne były dwie okoliczności: po pierwsze, czy pozwany dysponuje samochodem powódki marki O. (...) o nr rejestracyjnym (...) oraz, po drugie, czy wydał powódce pieniądze otrzymane ze sprzedaży jej ogrodu w Ś..

Pierwsza okoliczność była bezsporna. Została zresztą wykazana dokumentami przedłożonymi przez pozwanego potwierdzającymi, że pozwany sprzedał to auto osobie trzeciej. Powódka wprawdzie powoływała się na sfalszowanie umowy sprzedaży auta wnukowi z dnia 31 grudnia 2018 r., jednakże to, czy dokument ten został sfalszowany czy nie, nie miało znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Według art. 169 § 1 k.c. osoba trzecia nabywa własność rzeczy ruchomej nawet w razie nabycia jej od osoby nieuprawnionej do rozporządzania rzeczą, o ile osoba trzecia działa w dobrej wierze, a rzecz została jej wydana. Tych ostatnich okoliczności, tzn. dobrej wiary nabywcy auta J. Z. i wydania mu rzeczy powódka zresztą nie kwestionowała, podobnie jak i treści oraz ważności umowy z dnia 24 lutego 2019 r. o sprzedaży auta. W tych okolicznościach należało uznać, że własność auta przeszła na J. Z., a skoro rzecz została mu wydana, nie było podstaw do uwzględnienia powództwa o wydanie ruchomości (art. 222 § 1 k.c. a contrario).

Okoliczność sprzedaży przez pozwanego ogrodu powódki w Ś. nie była również sporna między stronami. Spór dotyczył natomiast tego, czy pozwany wydał babci cenę sprzedaży ogrodu. Pozwany tego nie wykazał, a nawet nie zaoferował żadnych dowodów na potwierdzenie tej okoliczności. W szczególności okoliczności te nie zostały potwierdzone w wyniku pozyskania zeznań podatkowych powódki, o co wnosił pozwany w sprzeciwie od wyroku zaocznego. Powódka przedłożyła natomiast dowody na to, że pozyskała pieniądze na spłatę pasierbów z innych źródeł, a o sprzedaży ogrodu dowiedziała się dopiero 20 września 2019 r., kiedy otrzymała wypis aktu notarialnego z 6 lutego 2014 r. Okoliczności te potwierdzają treści e-maili powódki do córki, w których po zakończeniu sprawy o dział spadku po mężu zapowiadała rozmowę z wnukiem B. w sprawie przekazania mu rzeczy po mężu do altany na działce w Ś. oraz przekazanie jemu i jego żonie sadzonek w maju 2016 r. Słusznie podniosła powódka, że gdyby wiedziała o sprzedaży ogrodu, przesyłanie takich wiadomości do córki nie miało by racji bytu, podobnie jak zaciąganie pożyczki z przeznaczeniem na spłatę pasierbów.

Okoliczność uzyskania przez powódkę dopiero w dniu 20 września 2019 r. wiedzy o sprzedaży jej ogrodu potwierdza również fakt, że dopiero dzień wcześniej odwołała pełnomocnictwo do sprzedaży lub zamiany nieruchomości położonej w Ś.. Gdyby powódka wiedziała w tym dniu o sprzedaży ogrodu, odwoływanie pełnomocnictwa byłoby zbędne.

W ustalonych okolicznościach należało zatem przyjąć, że pozwany nie przekazał babci pieniędzy ze sprzedaży ogrodu w Ś., a zatem na podstawie art. 740 zdanie drugie k.c. powództwo o zasądzenie uzyskanej przez niego jako pełnomocnik powódki ceny sprzedaży zasługiwało na uwzględnienie.

Z tych względów na mocy art. 347 k.p.c. Sąd uchylił wyrok zaoczny w całości, zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 16.500 zł i oddalił powództwo w pozostałej części – o wydanie auta.

O kosztach sądowych – opłacie od pozwu, od uiszczenia której powódka została zwolniona, orzeczono na podstawie art. 113 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 100 zdanie pierwsze k.p.c. Powódka wygrała sprawę w 84,62% (16.500/19.500), a przegrała w 15,38%, w takich więc

proporcjach Sąd nakazał pobrać od stron opłatę od pozwu, od której powódka była tymczasowo zwolniona w toku sprawy.

Powódka była zastępowana przez adwokata z urzędu. Zgodnie z § 4 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2019 r. poz. 18) wysokość opłaty adwokackiej w pierwszej instancji określa się przy uwzględnieniu pierwotnej wartości przedmiotu sporu, albowiem wartość zmienioną w toku postępowania bierze się pod uwagę poczynając od następnej instancji. Powódka przegrała sprawę w zakresie pierwotnego roszczenia – o wydanie auta. Wartość przedmiotu sporu w tym zakresie sprecyzowała na 3.000 zł. W zakresie tego roszczenia koszty adwokata z urzędu pokrywa Skarb Państwa na mocy art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1651). Stawka adwokacka opłaty za czynności adwokata z urzędu przy wartości przedmiotu sporu podanej w pozwie wynosi 600 zł (§ 8 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu) i o takiej kwocie wraz z podatkiem VAT orzeczono w pkt (...) (...) sentencji wyroku.

O opłacie od sprzeciwu od wyroku zaocznego orzeczono na mocy art. 348 k.p.c.